

Biedrības “Mazjūras zvejnieki” pārskats par 2023. gadu

Biedrība “Mazjūras zvejnieki” sagatavojusi ziņojumu, kas ietver aprakstu par biedrību un tās darbību, organizācijas mērķiem un uzdevumiem, informāciju par biedriem, pārskatu par biedrības un tās biedru paveikto 2023. gadā.

Biedrības “Mazjūras zvejnieki” biedru skaits 2023. gadā pieaudzis līdz 61 biedram, un biedru rindās ir zvejnieki no visiem Latvijas piekrastes novadiem. Tās pārstāvji piedalījušies visās ZM Zivsaimniecības konsultatīvās padomes sēdēs, ZM organizētajās sēdēs par piekrastes zvejas jautājumiem, kā arī iniciējusi izmaiņas noteikumos un darbības piekrastes zvejas popularizēšanā. 2023. gadā biedrība “Mazjūras zvejnieki” ieguvusi ražotājorganizācijas statusu, atzīšana attiecas uz biedriem, kuri darbojas posmā no Lapmežciema līdz Kolkai. Biedrība 2023.gada saņēma ZM apbalvojumu “Lielais loms” nominācijā “Ieguldījums zivsaimniecības un ūdeņu apsaimniekošanas popularizēšanā”, savukārt biedrības izvirzītais pārstāvis Jurgis Elsons balvu saņēma nominācijā “Jauns un daudzsološs nozarē”.

Dalība ZM Zivsaimniecības konsultatīvajā padomē (ZKP) un ZM Zivsaimniecības departamenta rīkotajās sanāksmēs, viedokļu paušana

Biedrības pārstāvji piedalījās 17. janvāra Zivsaimniecības konsultatīvajā sēdē, kurā citastarp tika izskatīts jautājums par zivsaimnieku pārstāvi darbam Eiropas Savienības fondu 2021.-2027. gada plānošanas perioda uzraudzības komitejas sastāvā. Lai arī biedrības izvirzītais pārstāvis netika apstiprināts, “Mazjūras zvejnieki” atbalstīja Viestura Ūļa kandidātūru tajā, aicinot viņu uz ciešāku sadarbību ar piekrastes zvejenieku organizācijām. Tāpat pieņēma zināšanai informāciju par nepieciešamību reģistrēt dzinējus piekrastes laivām Latvijas Jūras administrācijā. Atbilstoši šim nosacījumam biedrība 2023. gadā informēja biedrus par nepieciešamību reģistrēt dzinējus.

Februārī biedrības pārstāvji tikās ar zemkopības ministru Didzi Šmitu un vienojās par nepieciešamību popularizēt piekrastes zvejas tradīcijas. Februāra beigās ZM notika tikšanās starp ministra biroju un ministrijas atbildīgajām amatpersonām, kā arī Agroresursu un ekonomikas institūta pārstāvjiem, kurā vienojās par “Piekrastes zvejeniecības attīstības mārketinga programmas” izstrādi un tās galvenajiem uzdevumiem.

Ņemot vērā biedrības “Mazjūras zvejnieki” jau 2022. gada beigās pausto protestu pret grozījumiem Ministru kabineta noteikumos Nr. 296 „Noteikumi par rūpniecisko zveju teritoriālajos ūdeņos un ekonomikas zonas ūdeņos” saistībā ar iepriekšējo paziņojumu sūtīšanas prasībām par nozvejotajiem lašiem un taimiņiem, kas reāli apdraud zvejnieka darba veikšanu uz ūdens, februārī pēc biedrības iniciatīvas tika organizēta tikšanās Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā. Tajā, piedaloties ministram Mārim Sprindžukam, ministra birojam un Valsts vides dienesta (VVD) vadībai, tika panākta vienošanās par grozījumu mīkstināšanu. Konkrēti, zvejniekam uz ūdens nebūs jāsaņem SMS ziņa VVD par nozvejotu lasi vai taimiņu. Tāpat tika panākta vienota izpratne par reālo zvejnieka darbu, ko dažkārt apgrūtinā VVD inspektoru darbības, pastiprināti kontrolējot licencētos komerczvejniekus, bet nepievēršot uzmanību pašpatēriņa zvejniekiem un makšķerniekiem.

Martā, tiekoties ar satiksmes ministru Jāni Vitenbergu, biedrības vadība vienojās, ka SM pakļautībā esošā Latvijas Jūras administrācija laivu dzinēju reģistrāciju veiks vienlaikus ar ikgadējo laivu tehnisko apskati, tādējādi samazinot zvejniekiem administratīvo slogu.

Aprīlī biedrības pārstāvji sadarbībā ar Agroresursu un ekonomikas institūta pētniecēm uzsāka kopīgu darbu pie “Piekrastes zvejas attīstības mārketinga programmas”. Tās ietvaros tika apmeklēti zvejnieki Vidzemes piekrastē, kā arī notika tikšanās ar Limbažu novada domes priekšsēdētāju Dagni Straubergu. Maija sākumā zvejnieku apmeklējumi notika posmā no Lapmežciema līdz Liepājai.

Aprīlī notika biedrības “Mazjūras zvejnieki” kopsapulce un seminārs-diskusija, kurā atbildes uz zvejnieku jautājumiem sniedza Saeimas Tautsaimniecības, vides un agrārās komisijas, Zemkopības ministrijas, Vides aizsardzība un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM), Lauku atbalsta

dienesta, LLKC, "BIOR" un citu institūciju pārstāvji. Zvejnieki tika iepazīstināti ar nozares aktualitātēm, kā arī aktīvi piedalījās diskusijās ar lektoriem.

Maijā biedrības pārstāvji piedalījās ZM Zivsaimniecības departamenta rīkotā tiešsaistes sanāksmē par grozījumiem Nr. 296 „Noteikumi par rūpniecisko zveju teritoriālajos ūdeņos un ekonomikas zonas ūdeņos” saistībā ar iepriekšējo paziņojumu sūtīšanas prasībām par nozvejotajiem lašiem un taimiņiem. Sanāksmes laikā tika panākta vienošanās, ka zvejniekiem SMS par lašiem un taimiņiem nebūs jāsusūta, tā vietā pirms došanās jūrā LZIKIS būs jāievieto atzīme par šo faktu. Lašu un taimiņu kontrole un uzskaitē nozvejās atstājama VVD pārziņā.

Ņemot vērā aprīlī notikušajā seminārā-diskusijā pausto zvejnieku viedokli par nepieciešamajām izmaiņām Aizsargjoslu likumā, kas ļautu piekrastes komerczvejniekiem dažādot saimniekošanu un atvieglotu administratīvo slogu būvniecībai krasta kāpu aizsargjoslā, biedrības pārstāvji maija sākumā piedalījās Saeimas Tautsaimniecības, vides un agrārās komisijas sēdē, paužot savu viedokli. Pateicoties šai iniciatīvai, Saeimas komisijā uzdeva VARAM izveidot darba grupu, iekļaujot tajā biedrības "Mazjūras zvejnieki" pārstāvjus, kurai līdz augustam jāsniedz priekšlikumi par nepieciešamajām izmaiņām Aizsargjoslu likumā. Pateicoties biedrības pārstāvju darbam VARAM izveidotajā darba grupā, panāktas izmaiņas likuma 36. pantā, nosakot, ka: "Krasta kāpu aizsargjoslā un pludmalē papildus šā panta pirmajā daļā minētajiem aprobežojumiem aizliegts celt jaunas ēkas un būves un paplašināt esošās, izņemot gadījumus, kad tiek attīstīta osta vai attīstīti un pārbūvēti esošie zvejniecības un zivju pārstrādes uzņēmumi, kā arī zvejnieku saimniecības, kas veic komerciālo zveju piekrastes ūdeņos." Rudenī par Aizsargjoslu likuma grozījumiem Saeima nobalsoja 3. lasījumā, tādējādi, piekrastes zvejniecības komercuzņēmumiem ir tiesības veikt būvniecības darbus krasta kāpu aizsargjoslā.

Septembrī pēc biedrības "Mazjūras zvejnieki" iniciatīvas ZM tika sasaukta sanāksme par jūras piekrastē nozvejoto zivju tirdzniecības un apstrādes veicināšanas iespējām. Diskusijā piedalījās gan piekrastes zvejniecības, gan arī zvejniecības pārvaldībā un kontrolē iesaistīto valsts iestāžu pārstāvji (Zemkopības ministrija, Pārtikas un veterinārais dienests, Lauku atbalsta dienests un Valsts vides dienests). Diskusijas laikā tika izrunātas problēmas, kas saistītas ar nozvejoto lomu kontroli gan piekrastes zvejas uzņēmumos, gan sabiedriskās ēdināšanas iestādēs, gan tirgos. Ņemot vērā prasību pie pārstrādātām zivīm pievienot QR kodus, kas satur informāciju par produkta izsekojamību, ir apgrūtināta lomu realizācija sabiedriskās ēdināšanas iestādēm. Sanāksmē panākta vienošanās, ka sabiedriskās ēdināšanas iestādēm būs vienkāršota iespēja reģistrēties LZIKIS sistēmā kā zivju pirmajam pircējam un netiks prasīta QR koda pievienošana sagatavotām zivīm. Tāpat panākta vienošanās ar PVD par higiēnas prasību apmācību organizēšanu mazajiem piekrastes zvejas komercuzņēmumiem, kuri vēlas attīstīt mazapjoma pārstrādi.

Ņemot vērā TAP portālā izsludināto apspriešanu MK noteikumos Nr. 296 „Noteikumi par rūpniecisko zveju teritoriālajos ūdeņos un ekonomikas zonas ūdeņos”, biedrība iesniedza papildu priekšlikumus grozījumam vairākos punktos. Novembrī ZM rīkoja tiešsaistes apspriedi par priekšlikumiem, par kuriem bija saņemts "BIOR" atzinums. Pēc "BIOR" negatīva atzinuma saņemšanas tika noraidīti priekšlikumi par atļauju zvejas rīkus izvietot tuvāk krastam (šobrīd atļauts, sākot no 100 m), par pavasara lieguma atcelšanu, kā arī par ierosinājumu svītrot maksimālo linuma acs izmēru 180 mm. Pozitīvs atzinums saņemts par ierosinājumu atļaut vienlaikus ar stāvvadiem komerczvejas uzņēmumiem izmantot arī reņģu tīklus, kā arī par linuma acs izmēriem zvejas rīku konstrukcijās. Pēc ZM ierosinājuma, 2024. gadā "BIOR" sadarbībā ar zvejniekiem jāveic pilotprojekti, lai varētu nākotnē saņemt pozitīvu atzinumu priekšlikumiem par atļauju zvejot ar plekstu vadiņiem Rīgas līča piekrastē, kā arī rudens lieguma laikā atļaut zvejot Rīga līcī no 5 metru dziļuma.

Novembrī biedrība noorganizēja zemkopības ministra Armanda Krauzes vizīti pie piekrastes zvejniekiem Lapmežciemā, Engurē un Bērzcimā. Bērzcima "Tarotavā" notika sanāksme ar biedrības biedriem, kuros zemkopības ministrs, kā arī ZM Zivsaimniecības departamenta, LAD un BIOR pārstāvji atbildēja uz aktuālajiem jautājumiem par atbalsta programmām piekrastei u. c.

Novembra beigās biedrības pārstāvji piedalījās LLKC Zivsaimniecības sadarbības tīkla organizētā

konferencē par inovācijām nozarē. Biedrības valdes priekšsēdētājs piedalījās diskusijā, paužot viedokli par to, ko mazajiem piekrastes zvejniekiem šodien nozīmē inovāciju ieviešana. Decembrī biedrības pārstāvji piedalījās AREI organizētā pasākumā, kurā tika prezentēts “Piekrastes zvejniecības attīstības mārketinga plāns”. Biedrība sniegusi pozitīvu atzinumu par plānu un ir lūgusi Zemkopības ministra birojam atbalstu plānā noteikto pasākumu īstenošanas uzsākšanai 2024. gadā.

Biedrības ikdienas aktivitātes

Biedrības “Mazjūras zvejnieki” pārstāvji regulāri tiekas nelielās grupās, lai izrunātu ikdienas aktualitātes un svarīgākos risināmos jautājumus, kā arī tiekas ar politikas veidotājiem, lai biedrības biedru intereses īstenotu dzīvē.

Biedrībai izveidots iekšējās saziņas kanāls *Whatsapp*, kurā biedriem tiek sniegta informācija par aktualitātēm nozarē, apspriestas nepieciešamās izmaiņas likumos un noteikumos, panākta vienošanās par darāmajiem darbiem un sasniedzamajiem mērķiem, kā arī notiek savstarpējas konsultācijas par zvejas paņēmieniem, nozvejām u. c. aktuāliem jautājumiem.

Biedrība piedalās nozarei būtisks pasākumos. Tā, piemēram, biedrības biedri Kuvīžos, Skultē, Saulkrastos, Lapmežciemā, Engurē, Bērziemā, Mērsragā, Upesgrīvā, Melnsilā, Kolkā, Jūrkanē un Liepājā un tās valdes priekšsēdētājs Andris Cīrulis piedalījās “Piekrastes zvejniecības attīstības mārketinga programmas” izstrādē, palīdzot sagatavot sadaļas, kur fiksētas piekrastes zvejniecības problēmas un vajadzības, lai attīstītos.

Biedrības biedri maijā piedalījās LLKC projekta “Novada Garša” pasākumā Bērziemā, nodrošinot kūpinātu zivju piedāvājumu, kā arī ar nozari saistītas aktivitātes.

Septembrī biedrības pārstāvji piedalījās VRG “Laukiem un jūrai” organizētā seminārā par atbalstu piekrastes zvejā.

Oktobrī LAD sniedza pozitīvu atzinumu par biedrības “Mazjūras zvejnieki” ražotājorganizācijas statusa piešķiršanu, attiecinot to uz biedriem posmā no Lapmežciema līdz Kolkai. Līdz gada beigām biedrība sagatavoja un iesniedza LAD izskatīšanai ražotājorganizācijas ražotājplānu 2024. gadam.

Biedrības pārstāvji piedalījās LLKC ZST organizētā pieredzes apmaiņas braucienā uz Polijas Ziemeļaustrumu piekrasti, lai iepazītos ar Polijas ražotājorganizāciju darbību un piekrastes zvejas specifiku.

Biedrība piedalījies sarunās ar EUROFISH pārstāvji Āri Ādleru, nodrošinot piekrastes zvejnieku viedokli aptaujā par nākotnes perspektīvām, kas tiek gatavotas, lai sniegtu rekomendācijas EK nākotnes zivsaimniecības politikas veidošanai.

Biedrības biedri izstrādājuši inovatīvas idejas selektīvākiem zvejas rīkiem, un biedrība atbalstījusi divus LLKC projektus iesniegšanai EJZAF atbalstam saņemšanai pasākumā “Inovācijas”, lai šīs idejas realizētu.

Zivsaimniecības nozares popularizēšana

Biedrības darbam, kā arī piekrastes zvejas tradīciju popularizēšanai tiek uzturēts konts <https://www.facebook.com/mazjuraszvejnieki>, kā arī notiek sadarbība ar LLKC, Zivsaimniecības sadarbības tīklu (ZST), kā arī plašsaziņas līdzekļiem.

FB kontā 2023. gadā publicēti vairāk nekā 30 ieraksti, informējot par biedrības aktivitātēm un nozares aktualitātēm.

Par biedrības darbu bijuši sižeti TV 3 <https://zinas.tv3.lv/latvija/sabiedriba/ziejuras-zvejnieku-latvijas-klust-arvien-mazak-sena-aroda-lietprateji-spriez-kas-jadara/>

Publikācija “Latvijas Avīzē”: <https://lasi.lv/latvija-pasaule/novados/piekrastes-zvejnieki-prasa-attistibas-planu.1075>

<https://lasi.lv/par-svarigo/latvija/atjauno-piestatni-berzciema.6942>

ReTV: <https://www.retv.lv/raksts/meginot-izpildit-vvd-un-mk-noteikumus-jura-pazaude-vairakus-telefonus>

Portālā NRA: <https://tautaruna.nra.lv/citi/404073-driz-bus-jazino-kadas-katram-bikses-kajas-zvejnieki-pikti-par-kartejo-kontroles-mehanismu/>
TV360 raidījumā “Ziņneši” u. c.

Andris Cīrulis,
biedrības “Mazjūras zvejnieki” valdes priekšsēdētājs

ZST aktivitāte “Nozaru organizāciju kapacitātes celšanas pasākumi”
Biedrība “Mazjūras zvejnieki”
Bērciems, “Cīruļi”, Engures pag., Tukuma nov., LV-3113; reģ. Nr. 40008297784